Orkland kommune
Økonomi

Vår saksbehandler
Kai Roger Magnetun

Arkivsak 26/13688-1 - 150

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	27.10.2026	
Formannskap	20.10.2026	

Rapport etter andre kvartal 2026.

Vedlegg:
Rapport etter juli 2026

Kommunedirektørens innstilling:
Kommunestyret tar rapporten etter andre kvartal 2026 til etterretning.

Saksopplysninger:
Kvartalsrapporten er en «fot i bakken»-analyse av driften. Kommunedirektøren benytter også kvartalsrapporten i sin styringskommunikasjon med organisasjonen til å ta en grundig gjennomgang av både den økonomiske siden av driften så vel som andre områder av betydning. Kvartalsrapporten kan leses her: Rapport etter andre kvartal.
Kvartalsrapporten er en tilstandsrapport så langt i året og måler regnskapet mot budsjettet.

Intervall og nivå på rapporteringen er beskrevet i økonomireglementet. I reglementets kapittel 5.3 står dette om intervall:
«Kommunestyret skal minst to ganger i året få seg forelagt tilstandsrapport så langt i året som viser avvik sett i forhold til de mål og premisser som er vedtatt i årsbudsjettet, jf. kommunelovens §14-5. Rapporteringstidspunktene settes til etter første kvartal, etter juli og etter september.»

Vesentlige avvik skal kommenteres særskilt med angivelse av hvilke tiltak som blir iverksatt for at måloppnåelsen skal finne sted. Prognoser for resten av året beskrives i rapporten.
For investeringsprosjekter skal framdriften og økonomiske forhold kommenteres. Investeringsprosjekter som er avsluttet skal fremlegges for politisk behandling i egen sak når disse har en kostnadsramme på 10 millioner kroner eller mer.

Kommunens budsjett er bindende på det nivået kommunestyret vedtar. Budsjett 2026 ble vedtatt på rammenivå. Det er 12 rammer av ulik størrelse og innhold, og endringer mellom rammenivåene må kommunestyret vedta. Endringer innen rammenivåene er delegert til hovedutvalg og formannskap.
I rapporten er det for rammeområdene oppgitt

- revidert budsjett og regnskap til og med 31. juli 2026

- avvik mellom regnskap og budsjett i perioden i kroner og forbruksprosent
- samlet årsbudsjett

Rammeområdene er veldig ulike i størrelse. For noen enheter vil det være små avvik i prosent, mens avviket målt i kroner kan være mye større enn for små enheter med stort prosentavvik. De største områdene er hjemmebaserte tjenester og grunnskole og SFO. Plan, som omfatter samfunn felles, plan og landbruk, er det minste rammeområdet.

Vurdering:
Kommunesektoren er fortsatt i omstilling, med stramme økonomiske rammer og behov for løpende tilpasning av tjenestene. Orkland kommune gikk inn i 2026 uten merforbruk fra 2025 som må dekkes inn, men utviklingen gjennom året viser at flere tjenesteområder har betydelige utfordringer med å tilpasse driften til vedtatte rammer.

De sentrale driftsinntektene er samlet om lag i balanse per 31. juli. Skatt og rammetilskudd er nær budsjettert nivå, mens høyere inntekter fra eiendomsskatt delvis motvirkes av lavere andre generelle driftsinntekter. Vertskommunetilskuddet blir 2,2 millioner kroner lavere enn forutsatt. Skatteinngangen er fortsatt usikker som følge av endret innbetalingsmønster, men utviklingen er så langt i tråd med prognosene.

Finansområdet forventes samlet å gi en mindreutgift sammenlignet med budsjettet. Rentenivået har vært høyere enn lagt til grunn, men utsatt låneopptak reduserer kommunens renteutgifter. Samtidig forventes høyere renteinntekter fra bankinnskudd. Prognosen for økte renteinntekter er på mellom 5 og 10 millioner kroner, mens avdrag på lån er innenfor budsjett.

Utfordringsbildet i rammeområdene har blitt tydeligere siden første kvartal. De største økonomiske avvikene og årsprognosene er nå knyttet til hjemmebaserte tjenester, institusjon og mestring. Hjemmebaserte tjenester forventer et merforbruk på om lag 13 millioner kroner, hovedsakelig som følge av økt omfang av ressurskrevende tjenester, høyt sykefravær, vakante stillinger og økt bruk av overtid og innleie. Endringer i brukermassen gir samtidig en forventet reduksjon i refusjonen gjennom toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester.

Institusjonsområdet forventer et merforbruk på om lag 9 millioner kroner. Utfordringene er i hovedsak knyttet til Orkdal helsetun, der ressurskrevende pasientsituasjoner, høyt sykefravær og mangel på kvalifisert personell har ført til omfattende bruk av overtid, ekstrahjelp og vikarbyrå. Rammeområdet mestring forventer også et merforbruk på om lag 9 millioner kroner. Her er utfordringene særlig knyttet til økonomisk sosialhjelp, drift av kommunale legekontor og underbudsjettering av det interkommunale legevaktsamarbeidet. Utbetalingene av økonomisk sosialhjelp økte betydelig i juli etter en nedgang i mai og juni.

Plan har fortsatt lavere gebyrinntekter enn budsjettert, særlig innen oppmåling, plan- og byggesaksbehandling. Området er samtidig rigget for forventet økt oppdragsmengde i forbindelse med den planlagte etableringen av Eiktyr. Kommunalteknikk har hatt en vesentlig forbedring siden første kvartal. Merforbruket er redusert fra 4,2 millioner kroner etter første kvartal til 0,6 millioner kroner etter juli. Forbedringen skyldes harde

prioriteringer og tilpasning av driften, men det er fortsatt usikkerhet knyttet til energiutgifter, vintervedlikehold og kostnader etter ras ved kommunal veg. De avgiftsbelagte tjenestene har samlet en mindreinntekt, særlig på vannområdet, som følge av lavere vannforbruk og høyere renter enn budsjettert.

Barnehage, grunnskole og SFO samt tverrfaglige tjenester forventes samlet å komme i balanse ved årets slutt. Enkelte barnehager og skoler har likevel merforbruk knyttet til styrkingstiltak, individuelle rettigheter, sykefravær og nødvendig bemanning. Mulighetene for ytterligere innsparing er på enkelte områder begrenset uten at det kan få konsekvenser for kvalitet, trygghet og tjenestetilbud.

Årets lønnsoppgjør ble 5,5 millioner dyrere enn det som var forutsatt i budsjettet. Dette foreslås dekket av lønnsreguleringsfondet.

Det er satt i verk tiltak på områdene med merforbruk. Tiltakene omfatter reduksjon og tilpasning av bemanning, gjennomgang av turnus og oppgavedeling, redusert bruk av overtid og vikarbyrå, strammere økonomistyring og tilpasning av tjenesteomfanget til endringer i behov. Tiltakene må samtidig vurderes opp mot lovpålagte oppgaver, individuelle rettigheter, forsvarlighet og behovet for kvalifisert personell.

Den økonomiske utviklingen innebærer at årsprognosen er vesentlig svakere enn etter første kvartal. De oppgitte prognosene for mestring, hjemmebaserte tjenester og institusjon utgjør samlet et forventet merforbruk på om lag 31 millioner kroner før virkningen av finansområdet, fond, foreslåtte budsjettendringer og utviklingen i de øvrige rammeområdene. Det er fortsatt betydelig usikkerhet knyttet til ressurskrevende tjenester, refusjonsinntekter, sykefravær, bemanningsbehov, økonomisk sosialhjelp, gebyrinntekter og energiutgifter. Prognosene bygger på dagens kunnskapsgrunnlag og forutsetter at igangsatte tiltak får effekt, og at det ikke oppstår nye kostnadsdrivende forhold.

Tilrådingens økonomiske konsekvenser:
Tilrådingen medfører ingen økonomiske konsekvenser, og det er iverksatt tiltak på flere områder for å komme nærmere budsjettbalanse på de områdene som har merforbruk. Utviklingen følges tett videre i driftsåret.

Konsekvenser for vedtatte målsettinger:
Skriv inn konsekvenser her.